

Jaarverslag 2019

jan.	feb.	mrt.	apr.	mei	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.
------	------	------	------	-----	------	------	------	------	------	------	------

Algemeen

Heemkundekring "De Vierschaer", opgericht op 10 september 1982, opereert als een zelfstandige vereniging, is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Breda, en is aangesloten bij de Stichting Brabants Heem, waarbij 127 Brabantse heemkundekringen zijn aangesloten.

Statutaire doelstelling

De vereniging heeft ten doel:

- De voormalige gemeente Wouw op elk gebied, dat onder het begrip heemkunde valt, te bestuderen en te onderzoeken;
- in brede kring belangstelling te wekken voor de eigen streek en bevolking;
- te ijveren voor het behoud van het eigen karakter en de schoonheid van dorp en omgeving en van cultuurhistorische en heemkundig waardevolle zaken.

Bestuur

Op 31 december 2019 had het bestuur de volgende samenstelling:

- voorzitter: André Dingemans, Beeklaan 8, 4724 AG Wouw,
- secretaris: Toon Schijven, Van Goghlaan 7, 4703 JA Roosendaal,
- penningmeester: vacature,
- bestuurslid Frans Schuurbijs is op de algemene ledenvergadering afgetreden.

Het bestuur kwam in 2019 achtmaal bij elkaar.

Ledenvergadering

De algemene ledenvergadering werd gehouden op vrijdag 29 maart 2019.

Leden en begunstigers

Op 1 januari 2019 was het aantal leden en begunstigers 385; op 1 januari 2020 telden we 352 leden en begunstigers. Wederom een kleine teruggang van 8,5 %.

Vrijwilligers

Werkgroepen

De werkgroep Bidprentjes

Annelies Cuperus heeft zich weer gebogen over de collectie, die weer gegroeid is met 454 bidprentjes. Van Wouw hebben we nu totaal 9.722 stuks en 31.329 van buiten Wouw, in totaal 41.051. Het was het hele jaar redelijk rustig. Unieke exemplaren werden verkregen van de familie Van Oers-Oomen met prentjes uit het begin van de achttiende eeuw. Tegen Kerstmis kwamen er grote aantallen prentjes met een zwart randje en uit de jaren 1700 en 1800 van Loes van de Maagdenberg-Van der Heijden. Het was weer als vanouds

genieten. Ook kreeg ze van René Hermans oude prentjes. Ze kreeg regelmatig aanvragen voor kopieën, zelfs uit Tongerlo van Kees van Heijst.

De werkgroep Brandweermuseum

Oorspronkelijk is deze vijfkoppige groep, bestaande uit Hans Cools, Hans Notenboom, Parick Wentink, Wilfred Keizerswaard en Peter van Agtmaal op zaterdag, maar zijn nu meerdere dagen per week aanwezig in het museum.

Afgelopen jaar is er regelmatig onderhoud uitgevoerd aan de gebouwen, de deuren van het museum, de toiletten en de werkplaats. Verder hebben ze onderhoud- en restauratiewerkzaamheden uitgevoerd aan de Dodge, de Ford ladderwagen, de halftrack en de Chevrolet, die jaren heeft buiten gestaan bij de Roosendaalse brandweer.

Ook heeft de werkgroep bezoek gehad van schoolklassen uit Bergen op Zoom, de Fotoclub West-Brabant en een fotoreportage voor een bruiloft. Verder heeft de werkgroep een demonstratie gegeven met de stoompomp op het plein voor het gemeentehuis in Steenberg t.g.v. het 75-jarig bestaan van deze Brandweergroep.

De werkgroep distributie

De werkgroep distributie bestond uit Annelies Cuperus-Vissenberg, Adriënne Hermans-Dekkers, Evi Jaspers, Arno Melis, Rien Reijnders, Ellen Hermans en René Hermans. Zij zorgden weer voor de verpakking van de tijdschriften en de nieuwsbrieven, de verzending per post en de verspreiding in Wouw van de boekjes en de nieuwsbrieven. De nieuwsbrief werd ook per mail verspreid, waardoor er nog zo'n 150 per post verstuurd moesten worden.

De werkgroep fotoarchief

Deze werkgroep bestaat alleen nog in naam, omdat er geen vrijwilligers zijn om de klus aan te pakken. Er is een grote collectie foto's en gedeeltelijk is er een beschrijving, maar er valt nog heel wat werk te verrichten, met name om de foto's in een goed programma te digitaliseren en verder te beschrijven. Hier ligt een mooie uitdaging voor een groep vrijwilligers om dit fotoarchief te ontsluiten.

De werkgroep genealogie

De werkgroep genealogie met Frank Schijven en René Hermans was weer wekelijks aan de slag om gegevens uit de burgerlijke stand van de vroegere gemeente Wouw en de doop-, trouw- en begraafboeken van de Lambertuskerk in de computer te zetten. Daarnaast worden gegevens gezocht en gekoppeld, die op internet te vinden zijn. Hun gegevens zijn ook gekoppeld aan het bidprentjesbestand van onze vereniging, dat door Annelies Cuperus-Vissenberg actueel wordt gehouden. Het genealogisch bestand telt inmiddels ruim 55.000 namen.

Iedereen, die informatie uit dit bestand wil, kan daarvoor terecht bij Frank of René. Dat kan ook tijdens de openingsuren van het Heemhuys in de Bergsestraat.

Vanuit dit bestand zette Frank Schijven het initiatief voort om de mensen, die in 1900 geboren werden, te beschrijven aan de hand van geboorteaktes en de gezinnen, waar ze uit voortkwamen en die ze later zelf stichtten. Deze artikelen worden steeds in het tijdschrift gepubliceerd en inmiddels is dit karwei gevorderd tot en met november 1900. De maand december zal in de loop van 2020 verschijnen en daarmee is dit karwei afgerond.

De werkgroep houtzagerij

Deze werkgroep bestaat nog steeds uit vier personen te weten: Eduard Hof, Gerrit Hopmans, Cees Roelands en Wim Simons. Op verzoek van boswachter Chris Boden heeft de werkgroep een bruggetje in de wandel- c.q. fietsroute voorzien van enkele nieuwe planken, zodat dit bruggetje weer veilig en begaanbaar is.

Dan is er nog zaag- en timmerwerk verricht voor diverse personen, die zelf voor bomen gezorgd hebben. Ook voor de brandweer is het nodige zaag- en schaafwerk verricht. Bij het aandrijfmechanisme van de motoren werd een houten aandrijf wiel vervangen. Tevens werd de aandrijving van de slede bij de cirkelzaag gemodificeerd, zodat de staalkabel er niet meer kan aflopen. Voor de Stichting "Kasteel van Wouw" werden twee banken vervaardigd, die nu op de Kasteelweide aan wandelaars een rustplek verschaffen. Een woord van dank aan de hoofdsponsor "Bergh Bouw" voor het regelmatig onderhoud en scherpen van de zaagbladen.

De werkgroep redactie

De werkgroep, bestaat uit Huub Jonckheere, Kees Bovée, Adrienne Hermans, René Hermans en Frank Schijven. Hun taak bestaat uit het schrijven en redigeren van teksten, het corrigeren van artikelen en de drukproef van de drukker van het tijdschrift. De eindredactie en de opmaak werd door René Hermans gedaan. Met vier gewone nummers werd de 37e jaargang gecompliceerd.

Het eerste nummer bestond uit 82 pagina's en was gevuld met vijf artikelen en enkele liedjes en gedichten, verzameld door Piet Meul uit Heerle. Henk Hellegers schreef in de rubriek 'Wouw in het nieuws' zijn bijdrage over 1919.

Naar aanleiding van een reünie van de familie Timmermans in Haaren in 2018 schreef Guus Timmermans een artikel met als titel: Een avontuur dat goed afliep, Janus Timmermans in kamp Haaren in 1942. Janus Timmermans, zijn vader, werd door de Duitsers in 1942 veertien dagen opgesloten in kamp Haaren.

René Hermans schreef een artikel over de verkoop van de Domeingoederen onder Wouw in de Franse tijd, doordat hij van de familie Siebelink een kaartje en twee aktes te leen kreeg. Ook maakte hij weer overzicht van het jaar 2019, toegespitst op gebeurtenissen met een historisch randje met daarbij de nodige foto's.

Huub Jonckheere tenslotte vervolgde zijn serie "Met de Bloische Roei gemeten" met de 14e Hoeck, deel 1, "Noordeijnde van Heirel, Karnemelkstraete, Altena".

Het tweede nummer bestond uit 84 pagina's. Henk Hellegers schreef weer een artikel over de gemeente Wouw en de gemeenteraad in 1919. René Hermans leverde een bijdrage met een artikel over een bijzonder briefje met in de hoofdrol pater Christ de Jong. Frank Schijven vervolgde de serie van mensen, die geboren werden in oktober 1900. Karel Schrooyen schreef een artikel met als titel: een stropdassenleest. Dit naar aanleiding van een voorwerp op de kubus in het Heemhuys. Tenslotte het jaarverslag 2018 samengesteld door Huub Jonckheere. Als laatste verschenen er weer enige oude versjes en liedjes, die Piet Meul opdiepte uit oude boekjes.

Het derde nummer was een nummer met 94 pagina's. René Hermans en Karel Schrooyen schreven naar aanleiding van de sluiting van café Potters in de Bergsestraat een klein boekje. De tekst hiervan hebben de schrijvers uitgebreid met nieuwe gegevens en extra foto's. Pieter van Leijzen ging in diverse media op zoek naar Wouwenaren met oude auto's of een motor. Met wat foto's is dit een boeiend artikel geworden. Kees Bovée vervolgde de serie met 'Nieuws uit het jaar 1969'. Als laatste nog een tweetal oude versjes en liedjes, verzameld door Piet Meul.

Het vierde nummer telde 100 pagina's. René Hermans dook in de perikelen rond de bevrijding van Wouw, 75 jaar geleden, aan de hand van gegevens uit het bevrijdingsnummer van 1985. Met veel 'nieuwe' foto's en de beschrijving van de activiteiten in het kader van het feest rond de bevrijding in de vier dorpen dit jaar werd dit een interessant artikel. Naar aanleiding van het overlijden van Dora Gerritsen van café "In den Veehandel" op de Markt schreef Jan van Oers een gedicht. Met een korte inleiding werd dit gedicht opgenomen. Pieter van Leijzen schreef een artikel over de oprichting van de Boerinnenschool in 1919. Frank Schijven vervolgde de serie van mensen, die geboren werden in november 1900 en tenslotte nog een oud versje, verzameld door Piet Meul.

De redactie is nog naarstig op zoek naar een hoofdredacteur en versterking van het team schrijvers.

Overige activiteiten

Ansichtkaarten

De vereniging heeft nog steeds een grote collectie ansichtkaarten en foto's. Deze collectie wordt regelmatig geraadpleegd en afbeeldingen worden gebruikt in het tijdschrift of scans worden beschikbaar gesteld aan bezoekers.

Boekenmarkten

Dit jaar hadden we twee boekenmarkten. De eerste op zaterdag 25 en zondag 26 mei tegelijk met de platenmarkt van Rockin' Wouw in de voormalige bibliotheekruimte in De Geerhoek. De boeken waren tevoren uitgezocht en in bijna 200 bananendozen opgeslagen. In de week ervoor waren de boeken netjes op tafels weggezet. Op de dagen zelf was een klein aantal vrijwilligers aanwezig om de boeken te verkopen. Er werd voor honderden euro's verkocht.

De tweede markt op zaterdag 14 en zondag 15 december tegelijk met de kleindierentoonstelling van "De Eendracht". Het was gezellig druk en ook nu was de verkoop prima. De opbrengst bedroeg ook nu ongeveer 900 euro.

Na beide markten werden de mooiste boeken geselecteerd en opgeslagen. De rest werd door Harmonie "Oranje" opgehaald en als oud papier verwijderd. In totaal werden zo'n 120 dozen opgeslagen in De Geerhoek voor een volgende boekenmarkt.

Brabants Heem

Ons lid Piet Meul uit Heerle kreeg op 17 juni uit handen van bestuurslid Otte Stroucken van Brabant Heem de zilveren draagspeld met oorkonde. Dat gebeurde op het landgoed Wouwse Plantage waar Piet 25 jaar als gids de bezoekers vertelde over de historie, de gebouwen en de bewoners van het landgoed. „Het is altijd meer een hobby geweest, maar vanwege mijn gezondheid gaat het niet meer, ik kan maar een korte afstand meer lopen”, vertelde Piet Meul. Otte Stroucken ging uitgebreid in op het erfgoed waar mensen zorg voor moeten dragen. „Piet is zo'n erfgoedheld en die mensen moeten we in ere houden”, gaf Stroucken aan. Naast de taken op het landgoed is Piet ook de vertegenwoordiger in Heerle van heemkundekring 'De Vierschaer'. Hij was altijd te vinden in de kraam van deze vereniging op de 'Oranjemarkt' in zijn dorp. Sinds jaar en dag verzorgt hij in het tijdschrift van de vereniging een rubriek met oude versjes en gedichten en juist afgelopen mei leverde hij zijn honderdste bijdrage. Onze voorzitter, André Dingemans, sprak de vertrekkende gids ook toe en noemde hem de encyclopedie van het landgoed. Inmiddels hebben enkele andere gidsen het werk overgenomen dat Piet Meul altijd in zijn eentje deed. Piet nam de mensen altijd mee langs het centrum en de gebouwen en door het bos en vertelde in geuren en kleuren de geschiedenis van het landgoed en zijn eigen belevenissen in zijn jeugd, toen de boswachters nog niet mals waren. Ook kinderen die meeliepen, vergat hij niet. Hij zorgde er dan wel voor dat zij het kabouterfietsje tegen de boom echt te zien kregen. „Als dat er staat, is de kabouter thuis”, liet hij de kinderen weten. „Ja, ja. Fietsje weg, kabouter niet thuis”, mompelde de volwassenen dan. Tot de kinderen enthousiast terugkwamen. „Zijn fietsje staat er, dan is hij thuis”, riepen ze blij. Dat soort verhalen zullen de bezoekers in de toekomst moeten missen. Na het uitreiken van het draaginsigne werd met de leden van de werkgroep houtzagerij en het bestuur van de kring een toast uitgebracht op het zilveren gidsenjubileum en het afscheid van Piet Meul.

De dorpswandelingen

In het afgelopen jaar werden er geen reguliere dorpswandelingen gehouden onder leiding van René Hermans. Wel ging hij enkele keren met mensen op pad naar de kasteelweide en probeerde op die manier belangstelling te wekken voor de historie van het dorp en het kasteel in het bijzonder.

Excursie

Zaterdag 21 september zijn we met een bus met 53 deelnemers op excursie geweest naar de Rupelstreek en Mechelen. Eerst naar het EMABB (Ecomuseum en Archief van de Booms Baksteen) in het plaatsje Noeveren. Daar werden we ontvangen met koffie, waar een Wouwse appelflap aan werd toegevoegd. Al gauw zat de stemming er in en werd de ene groep naar een honderd jaar oud filmpje gestuurd om de werkzaamheden rondom het maken van bakstenen te bekijken, terwijl de andere groep begon aan een rondleiding. De gids liet de steenbakkerij zien én een huisje van de arbeider. Daar sprak de 87 jaar oude gids Jan Verschaeren met verve over. Verhalen over de werkzaamheden, de kinderarbeid en de hygiëne kregen een aandachtig gehoor van onze deelnemers. Vooral het kauwen op tabak, natuurlijk gevolgd door het uitspuwen en mikken in de kwispedoor lokte nogal wat reacties uit. Na dit geslaagde bezoek van ongeveer twee uur reden we naar Mechelen, waar in restaurant Theatrium een lunch op ons stond te wachten. Het was er druk, maar we konden er de boterhammen met kaas en snijwaren én krentenbollen eten. Daarna werd er een korte wandeling naar het VVV-gebouw gemaakt, waar de groep weer in tweeën werd gesplitst. Één groep wandelde met een gids door het centrum van Mechelen en bezocht daarbij de Sint Pieter-en-Paulkerk, een barokke jezuïetenkerk én de Sint-Janskerk, een gotische kerk maar wel met het barokke drieluik 'De aanbidding der wijzen' van Rubens. Het was een interessante wandeling, die liet zien dat Mechelen in het verleden een zeer grote rol heeft gespeeld. De andere groep ging met een gids naar de Beiaardschool, die wereldberoemd is en leerlingen uit de hele wereld trekt. De gids liet ook zien een goede leerling te zijn door een klankspel te geven; verder werd uitleg gegeven over dit klokkenspel en de rol die het nog steeds in de wereld speelt.

En toen was het 16.00 uur en kon iedereen op zijn eigen manier verder Mechelen ontdekken. Het was warm en velen zagen een terrasje dan ook wel zitten, maar sommigen gingen nog even de Sint-Romboutskathedraal in om het mooie interieur van deze veertiende eeuwse kathedraal te bekijken. Rond 17.30 uur vertrok de bus en een klein uurtje later stonden we weer in Wouw.

Het Heemhuys in de Bergsestraat

Adriënne en René Hermans waren het hele jaar actief in het nieuwe onderkomen aan de Bergsestraat. Daar werden in de loop van het jaar nog een veertigtal bezoekers ontvangen. Die kwamen met zeer gevarieerde vragen. Zo waren er mensen die met genealogie bezig waren, werd er gevraagd naar foto's en boeken en werd hulp gevraagd in verband met archiefonderzoek. Het aantal liep steeds verder terug en daarom werd besloten om in 2020 nog maar één middag per kwartaal het Heemhuys te bemannen.

Iedere maand lag er wel een ander voorwerp op de kubus in de etalage. Uit de goede inzenders werd een naam getrokken en die kreeg een prijsje in de vorm van een boek en kwartet. Er werd veel gebruik van gemaakt. Toen de foto ook in De Krant verscheen, kwamen er veel oplossingen per mail binnen, soms meer dan veertig.

Nieuwe leden leverde dat overigens niet op, maar wel naamsbekendheid en goodwill.

Het landgoed Wouwse Plantage

Op zaterdag 8 september hebben we, met de inzet van vrijwilligers mede invulling gegeven aan de Open Monumenten Dag op het Landgoed in Wouwse Plantage door openstelling van het brandweermuseum en de houtzagerij. Ook werden rondleidingen verzorgd langs de gebouwen en werd informatie gegeven over de historie ervan en hun

directe omgeving.

De rondleidingen op het landgoed Wouwse Plantage werden dit jaar door Kees en Annie Boveé, André Dingemans en Huub Jonckheere verzorgd. De rondleidingen gingen onder andere langs het kasteeltje, het jachthuis, de houtzagerij (met demonstratie) en het brandweermuseum. In totaal werden er voor de V.V.V. 83 belangstellenden rondgeleid. Voor de “vrije” rondleidingen op de twee laatste woensdagen van juli en de twee eerste woensdagen in augustus kwamen in totaal 125 belangstellenden opdagen.

Lezingen

Dit jaar werden er geen lezing vanuit de heemkundekring georganiseerd. Wel verzorgde René Hermans in de Geerhoek enkele lezingen voor kleinere groepen, waarbij uiteraard de naam van ‘De Vierschaer’ aan bod kwam.

Nieuwsbrief

René Hermans slaagde er weer in om dit jaar de nieuwsbrief vijfmaal te laten verschijnen. Vier keer een nummer tegelijk met het tijdschrift en éénmaal een digitale versie in verband met de boekenmarkt in december. De nieuwsbrieven voorzien wel in een behoefte om op deze manier onze leden op de hoogte te houden.

De regionale heemquiz

Heemkundekring Fijnaart en Heijningen organiseerde op vrijdag 22 november de 30e regionale quiz in De Parel in Fijnaart. Iedere kring werd met koffie en koek ontvangen. Om half acht verwelkomde voorzitter Jan Dierks de ploegen en stelde presentator Jan-Willem van Bodegom de vragen, die op vier levensgrote beeldschermen zichtbaar werden voor alle deelnemers. Halverwege de avond werd de tussenstand bekend gemaakt en toen stond onze ploeg, bestaande uit Camiel Bastiaanse, Kees Bovée, Ton de Bruijn, Adriëne Hermans, René Hermans, Jules Hoendervangers, Willem-Jan Joachems en Frank Schijven, al bovenaan. Aan het eind van de avond bleek, dat ze anderhalve punt meer hadden dan de ploeg uit Klundert. Na overleg met de kring uit Klundert bleek, dat deze ploeg graag in 2020 de organisatie op zich zal nemen. Uitslag: 1. De Vierschaer, Wouw 91 punten; 2. Die Overdraghe, Klundert 89,5 punten; 3. Jan uten Houte, Etten-Leur 86,5 punten; 4. De Heerlijkheid Nispen 85,5 punten; 5. Swerter Scive, Schijf en De Honderd Hoeven, Hoeven 85,5 punten.

Sponsoring

De sponsor van het verslagjaar was voor alle vier nummers wederom Coppens Uitvaartzorg.

Ook werden de leden opgeroepen om hun stem in de Raboclubkascampagne uit te brengen op onze vereniging. Dit heeft een bedrag van € 326,87 opgebracht.

De Vierschaertrofee

De strijd om de ‘Vierschaertrofee’, gehouden tijdens de algemene ledenvergadering van 29 maart 2019 werd dit jaar gewonnen door Camiel Bastiaanse en werd samengesteld door Huub Jonckheere.